

Årsmöteshandlingar

FÖRENINGEN GRÄVANDE JOURNALISTER
Karlstad, 2023-03-31

Förslag till dagordning

1. Mötets öppnande
 2. Fastställande av röstlängd
 3. Val av mötesordförande
 4. Val av mötessekreterare
 5. Val av två justeringspersoner tillika rösträknare
 6. Fastställande av dagordning
 7. Fråga om mötets stadgeenliga utlysande
 8. FGJ:s verksamhetsberättelse 2023 och kassörens kommentar till bokslutet [Bilaga 1]
 9. Grävfonden informerar om verksamhetsåret 2022 [Bilaga 2]
 10. Revisorernas rapport [Bilaga 3]
 11. Fråga om ansvarsfrihet för avgående styrelsen
 12. FGJ:s verksamhetsplan för 2023 [Bilaga 4]
 13. Propositioner
 14. Motioner
 - a. Måltidsersättning mm [Bilaga 5]
 15. Budget för räkenskapsåret 2023 [Bilaga 6]
 16. Medlemsavgift för räkenskapsåret 2023 [Bilaga 7]
 17. Arvoden till styrelse för FGJ och Grävfonden [Bilaga 8]
- Personval* [Bilaga 9]
18. Val av ordförande för föreningen
 19. Val av kassör för föreningen
 20. Val av övriga i styrelsen (sju ordinarie och en suppleant)
 21. Val av revisorer (två ordinarie och en suppleant)
 22. Val av Guldspadejury
 23. Val av två ledamöter samt ersättare i Grävfonden styrelse
 24. Val av valberedning (tre ordinarie och en suppleant)
 25. Övriga frågor
 26. Mötets avslutande

FOTO: MARIA JOHANSSON/PITÄTIDNINGEN

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Det har varit ett intensivt och händelserikt första år som ordförande för Föreningen grävande journalister. Det började med att vi äntligen kunde träffas för ett Gräv utan coronarestriktioner i Luleå. Jag tror att drygt hälften av alla FGJ:s mer än 1 000 medlemmar var där. Trevligt att träffas – tror jag pratade med ett par hundra av er! När Ryssland anföll Ukraina förra året var vi många som kände ett stort behov av att hjälpa till, av att göra något konkret för stärka de goda krafterna i världen. För FGJ:s del innebar det att vi tog ledningen över ett redaktionellt fristadsprojekt med syfte att erbjuda tre ryska journalister och deras familjer en fristad och en arbetsplats i Göteborg. Under två år skulle de få möjlighet att under säkra förhållanden fortsätta bedriva sin oberoende, självständiga och granskande journalistik riktad mot en rysk publik. Projektet var väl finansierat av Svenska institutet, Västra götalandregionen och Sättila Foundation. Det hade en bred förankring i den svenska mediebranschen, Göteborgs-Posten, Journalistförbundet, Medicinstitutet Fojo, PK Västra och Reportrar utan gränser ingick som partners i projektet. Vi fick även stöd av JMG vid Göteborgs universitet.

Tyvärr gick projektet inte att genomföra. Samtliga ansökningar om uppehållstillstånd avlogs och vi såg ingen möjlighet att få projektet att passa in i den logik som styr Migrationsverkets arbete. Detta känns oerhört tungt för alla oss som jobbat med projektet. Det vi kan glädja oss åt är att det finns andra länder i Europa som tagit emot våra ryska kollegor med en varmare famn.

Det andra stora projektet som vi arbetat med under året är så klart GIJC23 – att vi i FGJ tillsammans med Medicinstitutet Fojo är svenska arrangörer för den globala grävkonferensen som hålls i Göteborg den 19–22 september. När David Kaplan, Global Investigative Journalism Network, hörde av sig till (FGJ:s tidigare ordförande) Fouad Youcefi och mig och ställde frågan om vi kunde tänka oss att ta över GIJC23 så svindlade tankarna. 2 000 journalister. Från 200 länder. Svenska mässan. Och så ska de bo någonstans. Och all logistik ska funka. Hjälp!

Men det ska nog gå bra det med. Samarbetet mellan GIJN, Fojo och FGJ har hittills gått som smort. Så vi får hoppas på en succé i september – och att så många som möjligt av er har möjlighet att delta även i den globala konferensen.

Utöver dessa ganska exceptionella händelser i föreningens liv så har ju all annan verksamhet också rullat på under året. Kursverksamheten har kommit igång ordentligt efter pandemin. Vi har ordnat välbesökta grävhäng. Guldspadeanmälningarna har skickats in i en strid ström och noggrant gått igenom av guldspadejuryn. Magasinet Scoop har erbjudit medlemmar och prenumeranter kul och nyttig läsning. Grävfonden har hittat fler finansörer och kunnat erbjuda ett antal FGJ-medlemmar stipendier för förstklassig vidareutbildning och internships utomlands. Och i Karlstad har en ambitiös arrangörsgroup jobbat fram ett Gräv23 som lovar mycket gott.

Det är imponerande att vi, som en inte alltför stor förening, klarar av att genomföra allt detta goda arbete! Därför vill jag tacka Zara Nasenius på kansliet, Daniel Wiklander på Scoop – och inte minst alla ideellt arbetande människor som får det att funka. Jag tänker inte bara på förtroendevalda i styrelser, jury, valberedning, revisorer och liknande, utan också på alla de många medlemmar som hjälps åt för att få Grävseminariet, utbildningsverksamheten och grävhängen att fungera.

Stort tack!

Ulla Sätereie, ordförande

KANSLI
Internationella Byrån
Köpmantorget 1
111 31 Stockholm

KONTAKT
E-post: kansli@fgj.se
www.fgj.se
www.gravseminariet.se

ÖVRIGA STYRELSEN

Styrelsens arbetsutskott består av:
Ulla Sätereie,
Åsa Larsson,
Lena Pettersson

Åsa Larsson,
vice ordförande,
redaktör Källkritik-
byrån, Stockholm.

Lena Pettersson,
kassör, reporter
Sveriges Radio, Växjö.

Jessica Ziegerer,
sekreterare, redaktör
och reporter, HD-Syd-
svenskan, Malmö.

Jani P Sallinen,
ledamot, grävreporter
Svenska Dagbladet,
Stockholm.

Anneli Megner Arn,
ledamot, klimat- och
vetenskapsreporter
TV4 Nyheterna,
Stockholm.

Rolf Lunneborg,
ledamot, reporter
och agendaredaktör,
Sundsvalls Tidning,
Sundsvall.

Anna Tiberg, ledamot,
grävredaktör Svenska
Dagbladet, Stockholm.

Rufus O Jägemar,
suppleant, redaktör,
SVT Nyheter, Stock-
holm.

Johan Lundahl,
ledamot, reporter SVT
Dalarna, Falun.

Valberedning: Carolina Jemsby, frilans, Nils Hanson, frilans och Jonas Alsgren, TV4 Stockholm. Till suppleant valdes Emma Johansson HD/Sydsvenskan.

Revisorer: Malin Crona, reporter och redaktör för Arbetsvärlden (nyval) och Jill Eriksson, frilans.

Revisorssuppleant: Johan Lindén, SVT, Stockholm.

Revisionernas uppdrag är att granska såväl styrelsens förvaltning av verksamheten som föreningens bokföring och årsredovisning.

Grävfonden: Kerstin Brunnberg, ordförande, Ingrid Carlberg, ledamot, Cecilia Zadiq, ledamot, Erik Palm, ledamot, Torbjörn von Krogh, Ulla Sätereie, suppleant, Fouad Youcefi, suppleant, Anna Lindmarker, suppleant, Emanuel Sidea, suppleant, Kalle Jungkvist suppleant.

FGJ:S EKONOMI

En stor del av FGJ:s ekonomi vilar på medlemsintäkter. Föreningen hade 2022 1 049 medlemmar och 477 609 kronor i medlemsintäkter, vilket är en ökning nästan 100 000 kronor från 2021.

Sedan ett antal år tillbaka arbetar föreningen för att få in stödmedlemmar – mediebolag som väljer att stödja föreningens verksamhet med en årlig summa. Under året har vi haft 15 stödmedlemmar: Aftonbladet, Barometern, Borås Tidning, Dagens Industri, Dagens Arbete, Hem & Hyra, Smålandsposten, Byggnadsarbetaren, Norstedts förlag, Svenska Dagbladet, NSD, Norran, Piteå-Tidningen, Norrbottens-Kuriren och Studenttidningen Spionen. I och med värvandet av Spionen införde styrelsen en ny kategori för stödmedlemmar, kategorin små organisationsmedier. Stödmedlemmarna har tillsammans stöttat FGJ:s ekonomi med 225 000 kronor.

Vid sidan av medlemmar och stödmedlemmar är överskottet från Grävseminariet den viktigaste inkomsten för FGJ. Gräv i Luleå gav ett överskott på cirka 500 000 kronor.

Under året har vi noterat ett stort intresse för våra kurser där vi har haft intäkter på drygt 165 000 kronor, vilket är mer än en fördubbling jämfört med föregående år.

Föreningens största utgifter är personalkostnader som under året uppgick till cirka 900 000 kronor inräknat skatter och avgifter. Under året har vi utökat Scoopredaktörens tjänst med 20 procent för att fortsätta vår satsning på webb och utveckla en Gräv-wiki. Kostnader för webben, inklusive utvecklingsarbete, har under året uppgått till cirka 130 000 kronor.

Övriga större poster för föreningen är hyra för kontoret i Stockholm på knappt 100 000 kronor och Föreningshuset som sköter bland annat bokföringen och medlemsadministration och som kostar cirka 175 000 kronor per år.

Årets resultat visar på ett överskott med 1 077 951 kronor, vilket är missvisande eftersom det till största delen handlar om bidrag från Svenska Institutet för ett fristadsprojekt för ryska journalister som vi tvingats lägga ner. Det är alltså pengar som ska betalas tillbaka. Borträknat dessa pengar är det faktiska resultatet för året – 64 000 kronor, alltså i stort sett ett nollresultat vilket också är vad vi budgeterat för. Föreningen hade en omsättning på 2 384 888 kronor. Det egna kapitalet uppgick vid årets slut till 1 988 379 kronor.

ÅRSBOKSLUT

FÖRENINGEN GRÄVANDE JOURNALISTER 802014-3833

ÅRSREDOVISNING

för

GRÄVANDE JOURNALISTER

Org.nr. 802014-3833

Räkenskapsåret

2022-01-01 — 2022-12-31

Styrelsen avger följande årsredovisning

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	6
Resultaträkning	7
Balansräkning	8
Noter	9
Underskrifter av årsredovisning	10

ÅRSBOKSLUT

FÖRENINGEN GRÄVANDE JOURNALISTER 802014-3833

Styrelsen för föreningen Grävande Journalister får härmed lämna sin redogörelse för föreningens utveckling under räkenskapsåret 2022-01-01–2022-12-31. Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Den ideella föreningen Grävande journalister har sitt säte i Stockholm. Föreningens syfte är att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik genom att verka för bättre utbildning, ökat kunskapsutbyte och samarbete mellan journalister emellan samt att arbeta för god etik på området.

2022 har varit ett år då normaliteten efter pandemiåret 2021 återvände.

Arrangörgruppen för Grävseminariet ordnade ett välbesökt seminarium i Luleå och levererade ett överskott till föreningen på cirka 500 000 kronor. Grävseminariet står för ungefär hälften av föreningens intäkter och överskottet hjälper till att betala annan verksamhet som kansli, hemsida och utgivningen av Scoop.

Vid sidan av Grävseminariet är föreningens viktigaste inkomst medlemsavgifterna. Föreningen hade 2022 1049 medlemmar och har under året fått in drygt 477 000 i medlemsavgifter, vilket är en betydande ökning från förra året.

FGJ har under året arbetat med att värva nya stödmedlemmar och vi har för närvarande 15 medier som valt att stödja föreningen: Aftonbladet, Barometern, Borås Tidning, Dagens Industri, Dagens Arbete, Hem & Hyra, Smålandsposten, Byggnadsarbetaren, Norstedts förlag, Svenska Dagbladet, NSD, Norran, Piteå-Tidningen, Norrbottens-Kuriren och studenttidningen Spionen. Under året har vi fått in 225 000 kronor i stödmedlemskap.

Styrelsen har också noterat också ett stort intresse för att delta i FGJ:s kurser. 2022 arrangerade vi fyra kurser. Intäkterna har uppgått till 165 700, vilket är mer än en fördubbling jämfört med förra året.

I början av året inledde vi ett internationellt projekt där ryska journalister erbjöds en fristad i Göteborg. Projektet leddes av Föreningen Grävande journalister, med Göteborgs-Posten, Reportrar utan gränser, PK Västra, Journalistförbundet och Medieinstitutet Fojo som partners. Finansiärer var Västra Götalandsregionen, Svenska institutet och Sättila Foundation. Fristadsprojektet gick tyvärr inte att föra i hamn, på grund av att Migrationsverket avslag samtliga ansökningar om uppehållstillstånd för de ryska journalisterna.

Under året har styrelsen satsat på webben och kunnat lansera en helt ny sajt för FGJ. Vi har också startat ett nytt utvecklingsprojekt för webben: Gräv-wiki, en medlemsunik tjänst som på sikt ska vara ett viktigt metodstöd på grundläggande och avancerad nivå. För arbetet med Gräv-Wikin har vi utökat Scoop-redaktörens tjänst med 20 procent.

Det kanske största som hänt i föreningen under 2022 är att vi tillsammans med Medieinstitutet Fojo fått i uppdrag att vara svenska arrangörer för den globala grävkonferensen GJIC23 som kommer att hållas i Göteborg i september 2023. Konferensen förväntas lockas uppemot 2000 grävande journalister från runt 200 länder.

Årsredovisningen visar på ett rejält överskott, det är dock pengar som ska återbetalas till Svenska Institutet i samband med att det internationella projektet avslutas.

ÅRSBOKSLUT

FÖRENINGEN GRÄVANDE JOURNALISTER 802014-3833

Resultaträkning

	Not	2022-01-01 2022-12-31	2021-01-01 2021-12-31
Föreningens intäkter m.m.			
Nettoomsättning		2 384 889	1 533 840
Övriga rörelseintäkter		1 948 636	594 395
Summa föreningens intäkter		4 333 525	2 128 235
Föreningens kostnader			
Direkta kostnader		-702 360	-685 811
Övriga externa kostnader		-1 631 148	-1 209 201
Personalkostnader	2	-910 924	-796 695
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-10 280	-10 280
Övriga rörelsekostnader		-501	0
Föreningens kostnader		-3 255 212	-2 701 988
Rörelseresultat		1 078 313	-573 752
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		243	141
Räntekostnader och liknande kostnader		-605	-21
Summa resultat från finansiella poster		-362	120
Resultat efter finansiella poster		1 077 951	-573 632
Resultat före skatt		1 077 951	-573 632
Skatter			
Övriga skatter		0	245
Summa skatter		0	245
Årets resultat		1 077 951	-573 387

ÅRSBOKSLUT

FÖRENINGEN GRÄVANDE JOURNALISTER 802014-3833

Balansräkning

	Not	2022-12-31	2021-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	3	0	10 280
Summa materiella anläggningstillgångar		0	10 280
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga fordringar		3 000	3 000
Summa finansiella anläggningstillgångar		3 000	3 000
Summa anläggningstillgångar		3 000	13 280
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		254 000	398 750
Övriga fordringar		100 316	153 667
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		93 029	24 132
Summa kortfristiga fordringar		447 345	576 549
Kassa och bank			
Kassa och bank		2 392 030	1 252 133
Summa kassa och bank		2 392 030	1 252 133
Summa omsättningstillgångar		2 839 376	1 828 682
Summa tillgångar		2 842 376	1 841 962
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Eget kapital		910 428	1 483 815
Summa bundet eget kapital		910 428	1 483 815
Fritt eget kapital			
Årets resultat		1 077 951	-573 387
Summa fritt eget kapital		1 077 951	-573 387
Summa eget kapital		1 988 379	910 428
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		56 360	28 628
Övriga skulder		62 677	306 971
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		734 960	595 935
Summa kortfristiga skulder		853 997	931 534
Summa eget kapital och skulder		2 842 376	1 841 962

ÅRSBOKSLUT

FÖRENINGEN GRÄVANDE JOURNALISTER 802014-3833

Noter

1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Materiella anläggningstillgångar

Tillämpade avskrivningstider: 5 år

2 Medelantal anställda

	2022-12-31	2021-12-31
Medelantal anställda	2	2

3 Inventarier, verktyg och installationer

	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	51 400	51 400
Utgående anskaffningsvärden	51 400	51 400
Ingående avskrivningar	-41 120	-30 840
Årets avskrivningar	-10 280	-10 280
Utgående avskrivningar	-51 400	-41 120
Redovisat värde	0	10 280

ÅRSBOKSLUT

FÖRENINGEN GRÄVANDE JOURNALISTER 802014-3833

Underskrifter av årsredovisning

Ort

Stockholm

Ulla Sätereie
StyrelseordförandeLena Pettersson
StyrelseledamotJani Pirttialo Sallinen
StyrelseledamotJessica Ziegerer
StyrelseledamotAnna Tiberg
StyrelseledamotAnneli Megner
StyrelseledamotRolf Lunneborg
StyrelseledamotÅsa Larsson
StyrelseledamotJohan Lundahl
Styrelseledamot

Revisionsberättelse för Föreningen Grävande Journalister verksamhetsåret 2022

Undertecknande, som utsetts av Föreningen Grävande Journalisters årsmöte att revidera föreningens räkenskaper och förvaltning för verksamhetsåret 1 januari 2022 – 31 december 2022, ber att efter fullgjort uppdrag få lämna följande berättelse.

Räkenskaperna är förda i god ordning och har gått att överblicka och granska. Inkomster och utgifter är styrkta av verifikationer eller andra uppgifter. Den ekonomiska redovisningen överensstämmer med av styrelsen fattade och protokollförda beslut och diskussioner, eller framkommer i av styrelsen upprättad verksamhetsberättelse. Begärda dokument kring verksamheten har funnits tillgängliga för granskning.

Vi rekommenderar föreningens årsmöte att bevilja den avgående styrelsen ansvarsfrihet för den avsedda perioden.

Stockholm den 13 mars 2023

Jill Eriksson

Malin Crona

GRÄV I LULEÅ

Gräv 2022. Foto: Maria Johansson/Piteåtidningen.

Äntligen! Våren 2022 var Grävseminariet tillbaka med full kraft.

I slutet av maj vallfärdade nära 500 personer till Luleå för att delta i det nordligaste seminariet någonsin. En snabb enkät under Guldspadegalan visade dessutom att drygt 70 procent besökte staden för första gången.

Det var i november 2021 som Luleå tog över stafettpippen från Borås. Journalister från Norr Media, SVT och Sveriges Radio arbetade med planeringen. Även föreningen Barents Press fanns med som medarrangör.

Med endast fem månader till förberedelser fick arrangörgruppen även värdefullt stöd från FGJ som

tog på sig Late Night och ordförande Fouad Youcefi som bokade Kulturens hus.

Målet var att bygga ett program med fem parallella spår och totalt handlade det om drygt 50 programpunkter. Särskilt fokus låg detta år på klimatet.

Det som var speciellt under planeringen var att kriget i Ukraina bröt ut. Men Barents Press hade ingångar till rysktalande journalister och därför kunde flera relevanta programpunkter adderas. Bland andra Alexey Kovalev från nyhetssajten Meduza och Damir Gainutdinov, chef för Net Freedoms Project.

Invigningstalade gjorde Miranda Patrucic från OCCRP. Hennes föreläsning hade titeln, Tracing oligarchs money. Under invigningen hade

arrangörgruppen också ordnat en inspelad hälsning till konferensdeltagarna från fredspristagaren Dmitrij Muratov.

Som under tidigare grävseminarier visade sig föreläsningarna med de Guldspadenominerade vara mycket populära bland publiken.

Arrangörgruppen satsade på att uppnå en jämn könsfördelning bland föreläsarna, samt minst en engelskspråkig föreläsning varje timme. Tyvärr drog ett av de större namnen sig ur strax innan seminariet, men det löste sig ändå med andra programpunkter.

Samarbetet med Kulturens hus fungerade bra eftersom de var lösningsfokuserade och flexibla. Lokalerna i sig är moderna och ljusa med fin utsikt. Konferenscentret ligger också centralt i Luleå, vilket är en fördel vid den här typen av arrangemang. Ett möjligt minus är att salarna i Kulturens hus antingen är små eller väldigt stora. Tyvärr saknades mellanstora föreläsningssalar, vilket ledde till lite extra planering för programgruppen.

I någon av de mindre salarna var luftkvaliteten dålig vilket framfördes i feedback efter seminariet.

Den 4 april avslöjades de nominerade under en live-sänd presskonferens från Kulturens hus. Sändningen koordinerades av arrangörgruppen, då det fanns teknisk kompetens i gruppen. Utrustningen till livesändningen lånades från SVT, arrangörgruppen samt produktionsbolaget Fluid.

Det fanns direkt från biljettsläppet ett stort intresse för seminariet och det kom in många frågor under våren, både kring programinnehåll, möjligheten att få föreläsa och kring logistik.

Arrangörgruppen lyckades få rabatterade priser från ett flygbolag och ett tågbolag. Det förstnämnda mötte från vissa håll kritik med tanke på att ett tema för seminariet var just klimatet. Dock var aldrig tanken från arrangörgruppen att seminariet som sådant skulle vara ett klimatarrangemang, utan snarare att flera föreläsningar skulle kretsa kring miljö- och klimatjournalistik.

Grävseminariet arrangerades den 20–21 maj. Under fredagen arrangerades Late night i en lokal utanför Kulturens hus. Där fick arrangörgruppen under kvällen veta att förutsättningarna för insläpp ändrats från 250–300 till max 150 personer. Något arrangörgruppen alltså inte informerats om innan. Därför var det många deltagare som inte fick plats på Late Night.

Under lördagen delades Guldspadegalan och middagen upp, då det inte var tillåtet att äta i stora salen och det var för ljusst i middagslokalen.

Guldspadegalan, med Li Skarin och Bengt Strömbro i spetsen, sändes på Facebook med hjälp av mediebyrån Fluid och engagerade funktionärer.

Ekonomiskt gick seminariet bra. Det slutliga resultatet landade på cirka 500 000 kronor. Flera sponsorer bidrog till de svarta siffrorna. Bland andra FOJO, Reportrar utan gränser, SIDA och Barents Press. Norr Media sponsrade arrangemanget genom att köpa 50 biljetter till sin personal.

I den enkät som genomfördes efter seminariet uttrycker deltagarna att de överlag var nöjda med arrangemanget i Luleå.

Carrie Söderberg
Marcus Melinder

GULDSPADEN OCH JURYN 2022

Guldspadejury 2022: Kicki Hultin, JMG Göteborg, ledamot och sammankallande. Övriga ledmötter: Johan Åsard, TV4 Stockholm, Berit Önell, Frilans, Lena Kvist, Borås tidning, Peter Jonriksson, Mittuniversitetet, Marcus Melinder, SVT Nyheter Norrbotten, Hector Barajas, Barometern, Ulf Johansson, frilans och Sandra Foresti, JMG Göteborg.

Guldspadejury 2021. Foto: Maria Johansson/Piteåtidningen

Guldspadejury arbetar hårt för att bedömningen av alla inskickade bidrag ska bli så rättssäker som möjligt.

I mindre grupper, som tar sig an ett par kategorier vardera, görs en första genomgång och de bästa bidragen i respektive kategori väljs ut. Dessa utvalda bidrag tittar hela juryn på. Bidrag som lagts åt sidan kan tas upp igen för ny diskussion. Det mesta av jobbet sköter jurymedlemmarna hemifrån, men vanligtvis träffas juryn också fysiskt ett par gånger om året.

Dessa möten är livliga men konstruktiva och präglats av djupare diskussioner om bidragens kvalitet. De jurymedlemmar som anmält jäv i en kategori deltar inte i besluten och inte heller i diskussionerna.

Vid sitt möte i mars 2022 beslutade juryn att nominera 30 bidrag till Guldspaden, och vilka

som skulle belönas med 2021 års Gulspadar vid Grävseminariet i Luleå i maj 2022.

Av de inlämnade bidragen 2021 var 47 procent av de angivna upphovspersonerna kvinnor, 53 procent män.

42 av de nominerade till 2021 års Gulspade var kvinnor, 35 var män (obs! absoluta tal) Av dem som belönades med 2021 års Gulspade var 11 kvinnor och 9 män (obs! absoluta tal).

Juryn bedömer bidragen efter fem kriterier:

- Grävinsats och metodik
- Avslöjande
- Presentation
- Genomslag
- Ansvarsutkrävande

VINNARE AV 2021 ÅRS GULDSPADAR

2022 års guldspadevinnare.
Foto: Maria Johansson/Piteåtidningen.

STUDENTSPADEN: Studentbostadsgranskningen av **Vilma Stockvall, Heino Ollin, Adam Fröberg, Kajsa Lecander, Daniel Dewerud (Göteborgs universitet, Göteborgs-Posten)**
Motivering: "För att ha avslöjat hur studenter betraktas som andra klassens hyresgäster och tvingas vara sambo med plattbaggar, kackerlackor och annan ohyra."

ETERMEDIA RIKS DOKUMENTÄR: Transbarnen av **Carolina Jemsby, Karin Mattisson (SVT Uppdrag granskning)**
Motivering: "För att ha visat hur den medicinska behandlingen av barn, som upplever att de är födda i fel kropp, är förenad med stora risker."

ETERMEDIA RIKS NYHETER: Belarusaffären av **Håkan Enmark, Daniel Gökinan (TV4 Nyheter-na)**
Motivering: "För att ha avslöjat hur Sverige spelar dubbelt med Europas sista diktatur."

MAGASIN: Sjuka Samhall av **Elinor Torp (Dagens Arbete)**
Motivering: "För att ha avslöjat hur statens bolag hänsynslöst utsatte anställda för livsfara mitt under brinnande pandemi."

ETERMEDIA LOKAL: Malmös förbjudna adresser av **Fredrik Svenningsson, Natalie Medic, Nellie Erberth (SVT Nyheter Skåne)**
Motivering: "För att ha avslöjat hur utsatta

människor drabbas när kommunens förvaltningar helt aningslöst motarbetar varandra."

MINDRE DAGSTIDNING: Utan åtgärd – vid Umeå universitet av **Elin Turborn, Evelina Lindfors, Josefin Isaksson (Västerbottens-Kuriren)**
Motivering: "För att ha avslöjat hur det stora universitetet lämnar anmälningar om sexuella trakasserier och missförhållanden utan åtgärd, samtidigt som de misstänkta blir utköpta eller får fint jobb och lyxig bostad utomlands."

STORSTADSTIDNING: Barn till varje pris av **Josefin Sköld, Patrik Lundberg, Alexander Mahmoud (Dagens Nyheter)**
Motivering: "För att ha avslöjat hur Sverige medverkade till ett system där barn i flera decennier stulits från sina föräldrar."

BOK: Tills alla dör av **Diamant Salihu Mondial förlag**
Motivering: "För att med lyhördhet ha tecknat en djupare bild av hur människor lever i våldets skugga."

Juryns särskilda pris 2021 gick till **Ulla Öhman, Sveriges Radio P4 Västernorrland**, för "Romansbedragare Charlie Anderson och jag". Motivering: "Med hjärta, mod och varm humor fick hon bedragaren att falla på eget grepp – och publiken var delaktig i dramat i realtid."

SCOOP

Under 2022 har Scoop utkommit med sina vanliga fyra nummer.

Under året har vi bland annat skrivit om visseblåsare, gräv i svensk sjukvårds mörkaste historia, DN:s guldspadevinnande adoptionsgrav och herrfotbolls-VM i Qatar.

När Ryssland anföll Ukraina var vi snabbt ute med en handledning i granskning av krigsbrott som GIJN sammanställt. Kriget har även syns i andra reportage i tidningen.

Vi har rapporterat om ändringarna i TF och YGL och fortsatt följa processen mot Realtid i engelsk domstol. Bland mycket annat.

Sajten www.scoopmagasin.se uppdateras regelbundet. Ett elektroniskt nyhetsbrev började skickas ut under våren.

Under året har arbetet med Scoops kommande podd pågått. Ett pilotavsnitt väntas under våren 2023.

Kulturrådet delade 2022 ut 275 000 kronor i tidskriftsstöd till Scoop. Innevarande budgetår, 2023, är tidningen också beviljad 275 000 kronor.

Upplagan har legat på cirka 1 300 exemplar. Antalet prenumeranter har legat på cirka 1 000, ibland något under 1 000.

Scoop ges liksom tidigare ut som taltidning, för vilket är beviljat stöd från Myndigheten för tillgängliga medier som ska täcka utgifterna.

Artiklarna är sökbara i Retriever.

Daniel Wiklander, redaktör Scoop.
Foto: Fredrik Hjerling

UTBILDNINGSPÅSKOTTET

FGJ har under året hållit fyra kurser och ett Grävhäng.

Två av kurserna har varit på temat att bli en bättre berättare med kursledaren Ann Törnkvist. Kurserna i sig har varit uppdelade på två kurstillfällen och gick 22 och 29 mars respektive 13 och 20 oktober 2022. Kurserna hade båda gångerna 12 deltagare.

Ytterligare en kurs hölls 14 december med journalister Karolin Schwarz och Jonathan Lundberg och hade 15 deltagare. Kursen "Bortom Facebook – så gräver du i sociala medier" hade målet att utbilda och orientera journalister i nya sociala medier-plattformar och hur man gör research där.

7 november 2022 kom Grävhäng till Sundsvall och fyra grävjobb diskuterades på scen på ST-huset i Sundsvall: "Romansbedragaren" av Ulla Öhman vid Sveriges Radio Västernorrland, "Bjudresan" från Tidningen Ångermanland, "Unga kriminella" från Sundsvalls Tidning och "Sexfeud", ett wallraff-gräv om hur vuxna sexuellt ofredade barn i spelappen Wordfeud som vann FGJ:s Studentspaden.

Anna Tiberg. Foto: Emma-Sofia Olsson

7 februari 2023 hölls kursen "Lär dig gräva och fördjupa med bilder" på Journalisthögskolan i Stockholm med kursledarna Paul Hansen och Christoffer Hjalmarsson. Kursdeltagarna erbjöds en genomgång av bildens roll i grävande journalistik från två av Sveriges främsta bildjournalister.

Utbildningsutskottet har under året bestått av Anna Tiberg, Åsa Larsson, Rufus O Jägemar, Rolf Lunneborg och Johan Lundahl.

WEBBUTSKOTTET

Webbutskottet bestod under 2022 av Jani Sallinen, Johan Lundahl, Jessica Ziegerer och Åsa Larsson.

Webbutskottet har under året lanserat en helt ny sajt för FGJ, i linje med de beslut som antagits i utvecklandet av nya sajter. Tidigare lanserades nya Scoop på nätet, en del av processen där tidningen ska övergå helt till digital form. Scoop har även lanserat ett nyhetsbrev för medlemmar under året. Även Grävseminariet är lanserat i föregående verksamhetsår. Under året har den sajten använts av den grävarrangören (Luleå), och fortsätter att användas av de som arrangerar Gräv.

Nya fgi.se har fått beröm, som en snygg och enkel sajt där det är lätt att navigera. Sajten länkar i dag vidare till bland annat nyheter, Guldspade-inlämning, Grävseminariet, Scoop samt kurser, stipendier och utbildningar.

OPINIONSUTSKOTTET

Opinionsutskottet har under året bestått av Ulla Säterie, Anneli Megner Arn och Rolf Lunneborg.

Utskottet har under 2022 lämnat två remissvar:

1) Ds 2022:14: "Ett hållbart mediestöd för hela landet", i vilket FGJ som företrädare för drygt tusen av landets grävande journalister betonat journalistyrkets granskande uppdrag, och att det skall kunna utföras i alla delar av landet.

2) SOU 2022:2: "En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner". Här föreligger en risk att ansatta kollegor lämnar yrket eller upplever sig begränsade i sin yrkesutövning. FGJ anslöt sig i remissvaret till uppfattningen att om brott begåtts mot en person

De nya sajterna har fasta löpande kostnader som inkluderar tjänster från leverantören Sphinxly, enligt budget.

Det större webbutvecklingsprojekt som startade under året var Gräv-wikin, en medlemsunik tjänst som på sikt ska vara ett viktigt metodstöd på grundläggande och avancerad nivå. Arbetsgrupper har startat som fyller på i wikin och testkör innan lansering. Arbetet har gått långt under 2022, men fortsätter under 2023. Mycket av arbetet handlar om att katalogisera metoder i grävande journalistik. Gräv-wikin ska vid lansering fungera som en wiki, medlemmar kan korrigera och lägga till egna koncept, begrepp och metoder.

Föreningen har haft fortsatt engagemang på sociala medier och en försiktig ökning av antalet följare. I januari 2023 hade FGJ 3 400 följare på Facebook, 3 347 i fjol. På Twitter var antalet följare 1 818, mot 1 773 året innan.

på grund av att han eller hon, eller någon närstående, yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling skall det utgöra grund för straffskärpning.

FGJ har vidare under hösten riktat stark kritik mot spionerilagen. Ordföranden Ulla Säterie krävde i en debattartikel i DN under hösten, tillsammans med flera medierepresentanter, att grundlagsändringen om utlandsspioneri skulle stoppas av riksdagen. Ulla Säterie har också debatterat frågan hos PK Väst.

FGJ har även (i januari 2023) uttalat sig kritiskt om regeringsförslaget att sekretessbelägga utbetalningarna av elstödet: "Denna brist på insyn och öppenhet oroar även FGJ på ett övergripande plan. Den transparens som är grundstenen i det svenska statskicket måste värnas och försvaras."

MEDLEMSUTSKOTTET

Föreningen hade 1 049 medlemmar år 2022. Av dessa var 30 studerandemedlemmar. Under 2021 hade föreningen 1 110 bokförda medlemmar, varav 20 studerande.

Medlemsavgifter bokförda 2022: 477 609 kr.
Medlemsavgifter bokförda 2021: 397 470 kr.

Enligt dokumentationen hade föreningen alltså fler medlemmar 2021 än 2022, samtidigt som de bokförda medlemsavgifterna är högre 2022. Det beror på att Föreningshuset, som administrerar avgifterna åt FGJ, har räknat ett antal icke-betalande tidigare medlemmar, som medlemmar. Från och med 2022 har detta korrigerats, hädanefter ska bara betalande medlemmar registreras. Medlemsutskottet har under året arbetat med att värva stödmedlemmar och medlemmar. För närvarande har vi 15 stödmedlemmar: Aftonbladet, Barometern, Borås Tidning, Dagens Industri, Dagens Arbeta, Hem & Hyra, Smålandsposten, Byggnadsarbetaren, Norstedts förlag, Svenska Dagbladet, NSD, Norran, Piteå-Tidningen, Norrbottens-Kuriren och studenttidningen Spionen. I och med värvandet av Spionen införde styrelsen en ny kategori för stödmedlemmar, kategorin små organisationsmedier.

Med stödmedlemskapet vill föreningen sträcka ut en hand till branschen för stöd, snarare än att jobba med försäljning och jaga sponsorer. Stödmedlemmarna stöttar föreningen med en summa varje år.

Ett rundabordsamtal med stödmedlemmarna kommer att genomföras under våren. Samtalen

Johan Lundahl.

är tänkta som en väg för utbyte, där FGJ vill fånga upp branschens behov för att utveckla den grävande journalistiken på redaktionerna.

Medlemsutskottet har också samverkat med utbildningsutskottet för att värva föreningsmedlemmar via nätverksträffarna Grävhäng, senast i Sundsvall, där flera nya medlemmar värvades.

Utvecklingsarbete

Medlemsutskottet vill öka det lokala engagemanget för FGJ och grävande journalistik. Ur nätverksträffarna Grävhäng har förslag om mer kontinuerliga träffar, eller bildandet av lokala nätverk, kommit upp. Utskottet vill utarbeta en plan för detta.

Vi kommer också att fortsätta arbetet med att värva medlemmar och stödmedlemmar.

Medlemsutskottet har bestått av Anna Tiberg, Rufus O Jägemar, Rolf Lunneborg, och Johan Lundahl.

FGJ:S KANSLI

Föreningen har under året haft två deltidanställda: Scoops redaktör Daniel Wiklander och koordinatör Zara Nasenius.

Båda har arbetsplats på kansliet som finns på Internationella byrån i Gamla stan i Stockholm, med möjlighet att också jobba hemifrån.

Zara Nasenius sköter kansliet och är den som medlemmarna ofta har kontakt med. Hon har bland mycket annat hand om guldspadeinlämningar och anmälan till kurser och har en stor roll i att få ihop administrationen runt grävseminariet. Under året har Zara också arbetat med den nya webben som lanserats under året. Årets guldspadeinlämningar har gjort på den nya sajten och arbetet med att justera och förbättra sidan har pågått under året.

2022 utökade föreningen Daniel Wiklanders tjänst med 20 procent för att han ska arbeta med att bygga upp en Gräv-Wiki på sajten.

Under året har vi lanserat ett nyhetsbrev med innehåll från Scoop och medlemsinformation från styrelsen.

Styrelsens kansliutskott har under året genomfört medarbetarsamtal med båda våra anställda.

Utskottet har bestått av Ulla Sättereie, Lena Pettersson, Jessica Ziegerer, Anneli Megner Arn.

Zara Nasenius. Foto: Privat

DET REDAKTIONELLA FRISTADSPROJEKTET

Under våren 2022 kontaktades FGJ av Robert Olsson, styrgruppsordförande i Medier & Demokrati vid Lindholmen Science Park i Göteborg. Han hade, med anledning av det fullskaliga kriget i Ukraina och det hårdnande klimatet för oberoende journalister i Ryssland, fått i uppdrag av Västra Götalandsregionen, VGR, att undersöka möjligheten att starta ett redaktionellt fristadsprojekt placerat i Göteborg. Efter ett extrainsatt styrelsemöte, dit Robert Olsson var inbjuden för att presentera projektet och svara på frågor, beslutade styrelsen att föreningen skulle ta på sig rollen som projektägare och därmed gå in med en ansökan om 1,5 Mkr i projektbidrag från Svenska institutet. VGR garanterade finansiering om 1 Mkr och Sätilla Foundation 0,5 Mkr. Runt midsommar kom beskedet om att Svenska institutet beviljade ansökan.

Övriga samarbetspartners i projektet har varit Göteborgsposten, Reportrar utan gränser, Publicistklubben Västra, Journalistförbundet, Medieinstitutet Fojo, Medier & Demokrati och JMG, institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet.

Planen var att erbjuda tre reportrar och deras familjer från en väletablerad rysk medieorganisation, med huvudkontor utanför Ryssland, en fristad i Göteborg under två år. Tanken var att de skulle fortsätta bevaka Ryssland och Ryss-

landsrelaterade frågor för en i huvudsak rysk publik.

Journalisterna i fråga befann sig sedan strax efter krigsutbrottet utanför Ryssland, på olika former av korta eller längre uppehållstillstånd. Situationen för ryska medborgare hårdnade i hela Europa och inte minst i det land de befann sig. Därför var det bråttom att få dem till Sverige.

Så snart vi fått beskedet om finansieringen så letade vi därför efter en projektledare och en projektadministratör som skulle kunna arbeta med detta och som hade möjlighet att göra det redan under sommaren. Valet föll på Ulf Johansson som projektledare och Robert Olsson som projektadministratör. Båda har en gedigen erfarenhet av att arbeta med journalister, journalistutbildning och -utveckling i östra Europa och har dessutom det nätverk inom och utom mediebranschen i Göteborg som vi ansåg nödvändigt för att kunna driva igenom projektet så snabbt som möjligt.

Under hela sommaren och en stor del av hösten arbetade de intensivt med att sammanställa ansökningar till Migrationsverket, inom partnersnätverket genomföra risk- och säkerhetsanalyser, hitta lämpliga bostäder till de tre familjer det handlar om, lösa frågor om skolgång för medföljande barn och allt annat administrativt.

I september hade vi kommit så långt att vi kunde bjuda in ett par representanter från den aktuella medieorganisationen till Göteborg för att göra de sista förberedelserna inför de ryska reportrarnas planerade ankomst.

Migrationsverkets handläggning drog ut på tiden. De efterfrågade kompletterande uppgifter, nya översättningar av olika dokument och så vidare.

I november kom så Migrationsverkets beslut. Samtliga ansökningar avsågs, med hänvisning till att reportrarna inte genomgått en validering gjord enligt det modell som ICORN (International cities of refuge network) eller Internationella PEN-klubben gör. Vi fann detta anmärkningsvärt eftersom vi under processens gång tydligt upplyst Migrationsverket om att ICORN inte arbetar med projekt som vårt, de arbetar med individer, inte grupper, samt att vi upplyst om att Internationella PEN inte längre åtar sig att göra den här typen av valideringar.

Vi konsulterade juridisk expertis inom migrationsrätt. Rådet vi fick var att inte överklaga, utan i stället lämna in nya ansökningar, eftersom det bedömdes vara det snabbaste sättet att få nya beslut. Vi förberedde oss för att göra detta och förde löpande samtal med vår ryska samarbetspartner.

Deras situation blev allt svårare. Ryska medborgare blev allt mindre välkomna i det land de befann sig. För flera av de aktuella reportrarna löpte de tillfälliga visumen ut, vilket gjorde att de var tvungna att söka sig vidare till andra länder där de fick ett annat välkommande. I det läget ansåg vi oss inte längre ha något annat val än att avsluta projektet.

Vi har haft kontakt med Svenska institutet, Västra Götalandsregionen och Sätilla Foundation angående projektets avslutande. Alla inblandade, finansiärer och partners, beklagar att det inte gick att genomföra.

Projektets kostnader täcks av redan inkomna projektbidrag.

FRISTADSPROJEKTET

Projektmedel Svenska institutet:	1 350 000
Utgifter 2022:	20 199
Projektledning:	170 000
Projektadministration	17 873
Översättningar	6 351
Visumansökningar	12 000
Summa utgifter	226 423

GRÄVFONDENS FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Allmänt om verksamheten

Styrelsen för Stiftelsen Grävfonden har fortsatt sitt arbete med att göra Grävfondens ändamål känt av potentiella donatorer, stora som små, med information om vårt viktiga uppdrag.

Syftet och ändamålet som det uttrycks i Grävfondens stiftelseurkund från 2017: ”... har till ändamål att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik, att verka för en bättre utbildning inom den undersökande journalistiken, och i övrigt verka för att höja den granskande journalistikens status och sprida insikt om dess betydelse för demokratin.”

Året har bland annat ägnats åt att kontakta flera av Sveriges kapitalstarkaste och tillika samhällsintresserade entreprenörer, som säger sig uppskatta värdet av oberoende granskade journalistik. Även när de själva blir granskade. Sann och relevant granskande journalistik som siktar på att ge fördjupning och avslöja okända missförhållanden, maktmissbruk och korruption har kommit att bli allt mer efterfrågad och uppskattad av såväl granskade som av andra medborgare.

Främjande av ändamålet

Styrelsens arbete består av att förvalta stiftelsens donationskapital och skapa bästa möjliga förutsättningar för att i ökande omfattning kunna finansiera kompetensutveckling genom utbildnings- och praktikstipendier. Eftersom dagens verklighet är komplex och utmanande krävs – förutom journalistiskt mod – kunskaper i digitala researchmetoder och förmåga att sammanställa omfattande material.

Den svenska säkerhetskrisen som följt i kölvattnet av ryska angreppet på Ukraina pekar på ännu ett område som kräver kunskaper i att verifiera äkthet i ord och bild för att bland annat kunna urskilja digitala påverkanskampanjer eller desinformation som kan rikta sig mot enskilda, myndigheter och den egna redaktionen.

Nya digitala verktyg för omvänt bildsök och geolokalisering öppnar för att lära sig verifiera var och hur berättelser om krigsbrott, våldsbenaigen extremism och brottslighet påstås äga rum.

Årets stipendier

Styrelsen har under 2022 valt att utlysa två olika stipendier. Nedan följer exempel på nyttan av våra donatorers generositet. Tack vare goda kontakter har förutsättningar skapats för en praktikstipendiatar att arbeta under tre månader i mediehuset The Guardians välrenommerade grävgrupp i London. Ur stipendiatens rapport: ”*Jag skulle beskriva tiden vid datadesken som både mycket inspirerande och givande. Dels att få chansen att bo i London och få en rejäl crash course i det brittiska systemet. Dels för att verkligen få chansen att diskutera datajournalistik på ett nördigt sätt med kollegorna och få inspiration till grävmetoder att använda i min journalistik här hemma. Det var också spännande att få inblick i hur en internationell jätteorganisation som The Guardian jobbar med kvalitetsssäkring och redaktörskap. Varje text passerar ett otal redaktörer och ofta också jurister innan de kommer ut på webb- eller tidnings-sidan.*”

Förutom årets stora stipendium med praktikplacering har Grävfonden valt att ge fyra journalister möjlighet att delta i sommarkursen Summer School on Investigative Reporting i Riga, som ges i regi av Center for Media Studies, the Stockholm School of Economics.

Ur en av stipendierapporterna: ”Kursen gav också en möjlighet att lära sig mer om villkoren för den granskande journalistiken, och journalistiken i stort, i andra länder. Inte minst från reportrar i och från Ryssland, Ukraina och de baltiska länderna, vars vardag just nu präglas av Rysslands anfallskrig. På en punkt var alla överens: vi måste, som alltid, vara vaksamma på falsk balans samt fortsätta rapportera om krigsbrott som begås, på båda sidor. En oerhört matnyttig kurs var ”Investigating war crime”, med Manisha Ganguly från BBC. Hon gick igenom hur hon med hjälp av öppna, digitala källor (främst OSINT), samt vittnesmål från personer på marken granskat krigsbrott i Syrien, Libyen och nu senast Ukraina. Flera av tipsen finns listade i en guide hon gjort med 15 tips om hur man utreder krigsbrott.”

Stora och små donationer

• Inkomna donationer under 2022 uppgår till 361 900 kronor, vilket betyder att Grävfonden sammantaget har mottagit 2,1 miljoner kronor i stora och små belopp åren 2017–2022.

• Av de 2,1 miljoner kronorna har Grävfonden totalt delat ut 294 700 kronor i utbildnings- och praktikstipendier under verksamhetsåren åren 2018–2022. Stipendiebeloppet för 2022 är 104 000 kronor.

• Särskilt tack till Sven Hagströmer, grundare av Avanza och Creades, som donerat ytterligare 330 000 kronor och som hitintills donerat 760 000 kronor till Grävfondens verksamhet.

• Ordförandeinitiativet. Under rubriken ”Gamla grävledare går samman i stöd för grävande journalistik” gick tretton tidigare ordförande för Föreningen Grävande journalister ut i en gemensam aktion och donation på 28 000 kronor till Stiftelsen Grävfonden. Syftet är att lyfta fram vikten av undersökande journalistik i alla delar av landet, hävdar de tretton, Torbjörn von Krogh, Anders Löwenberg, Johan Lindén, Cecilia Zadig, Bo G Andersson, Björn Häger, Håkan Svensson, Zendry Svärdrkrona, Helena Stjernström, Matti Stenrosen, Åsa Nicander, Elisabeth Anderberg, Fouad Youcefi, som alla på nära håll följt grävjournalistikens utveckling under 30 år.

• Tack vare en riktad donation/stipendium på 10 000 kronor från Joachim Dyfvermark och från Centre for Media Studies vid the Stockholm

School of Economics in Riga kunde två stipendiatar delta i kursen Summer School on Investigative Reporting.

• Stort tack också till de donatorer som skänker mindre belopp regelbundet varje månad.

Omdisponering av kapital

Styrelsebeslut om en omdisponering av Grävfondens kapital togs i december 2022 i enlighet med stiftelsens placeringspolicy och med hänsyn tagna till etik och hållbarhet.

Bundet kapital till fast ränta 840 000 kronor. Stiftelsefonden Handelsbanken, etappvis placering våren 2023 upp till 720 000 kronor. Disponerbart belopp cirka 150 000 kronor på likvidkonto.

Styrelsen

Styrelsen har hållit 8 styrelsemöten under år 2022 och har under året bestått av följande personer. Ledamöter: ordförande Kerstin Brunnberg, Ingrid Carlberg, Cecilia Zadig, Erik Palm och Torbjörn von Krogh samt suppleanter Ulla Sättereie, Fouad Youcefi, Anna Lindmarker, Emanuel Sidea och Kalle Jungkvist.

Tack

Styrelsen vill framöra ett särskilt tack för pro bono-insatser från Erik Lagerwall, Handelsbanken, Kungsträdgården och till revisor Daniel Larin, JPA International, Göteborg.

Stiftelsen har sitt säte i Stockholm.

Ordförande, före detta ordförande och en spade. Foto: Maria Johansson/Piteåtidningen

Verksamhetsplan 2023

FGJ:s grundläggande verksamhet

- Erbjud utbildningstillfällen, kurser eller föreläsningar, samt Grävhäng, på olika platser i landet och/eller digitalt
- Anordna det årliga Grävseminariet, där Guldspadarna delas ut

Ekonomi

- Sprida konceptet stödmedlemskap till fler mediebolag och förlag och öka intäkterna
- Se över hur kansliet och Scoop kan utvecklas, så att medlemsnyttan ökar

Verksamhetsutveckling

- Lansera en Gräv-wiki för medlemmarna
- Stärka föreningens opinionsbildande arbete och vara aktiv i debatter som rör FGJ:s frågor

Internationella kontakter

- Vi arrangerar tillsammans med Medieinstitutet Fojo och GIJN den globala konferensen för grävande journalistik GIJC23 i Göteborg i september 2023
- Delta i det nordiska och globala samarbetet kring grävande journalistik
- Odla FGJ:s internationella kontakter och nätverk för att stärka den grävande journalistiken

Medlemsarbete

- Fortsätta arbetet med att värva nya medlemmar och behålla dem
- Genomföra riktat arbete gentemot journalistutbildningar i syfte att sprida information om grävande journalistik och föreningen, samt öka antalet studentmedlemmar
- En gång i månaden mejla ut nyhetsbrev till medlemmarna
- Uppmuntra och stödja utvecklingen av lokala/regionala nätverk inom FGJ

MOTION

Kerstin Brunnberg/Grävfonden: Måltidsersättning mm

Styrelsen i stiftelsen Grävfonden möts cirka 8 gånger per år för styrelsemöten. Mellan mötestillfällena pågår ett arbete med att:

kontakta och påverka donatorer, följa upp donatorssamtal, ta kontakter med och fortlöpande hålla upprätta och hålla kontakter med olika samarbetsorganisationer, redaktioner och kurs- och utbildningsanordnare, formulera och publicera stipendieutlysningar, bankkontakter för placering och uppföljning av placering av donationskapital, hålla kontakter med stipendiaterna, mm. Ekonomiarbete-bokföring och årsredovisning och söka pro bono lösningar för detta.

Självklart utgår ingen arvodering till någon i styrelsen. Däremot har det under ett antal år genom beslut i FGJ funnits en summa på avsatt för en enklare förtäring i samband med Grävfondens styrelsemöten som förläggs efter arbetstid. Den totala summa som betalats ut till styrelseledamöterna har alltid legat under den avsatta summan, vilket visar att förtäringen är tämligen enkel.

Styrelsen är alla medlemmar i Föreningen Grävande Journalister och bidrar genom sitt arbete att stärka kunskapen om vikten av den granskande journalistiken och iatt ge medlemmar möjlighet till utbildning i form av stipendier utan extra kostnader. Hittills har drygt 20 medlemmar fått möjlighet att vidareutbilda sig i företrädesvis digitala grävmetoder. Dessutom bidrar Grävfonden till att göra medlemsskapet i FGJ än mer attraktivt genom att ge ut stipendier till de som är medlemmar i FGJ.

Arbetet med att uppvakta donatorer och ordna utbildningsplatser samt sköta den fortlöpande ekonomiska förvaltningar tar en ganska stor del av ledamöternas tid. Därför önskar styrelsen i Grävfonden att de principer om att en mindre summa ska kunna ersätta styrelsens utlägg för förtäring i samband med styrelsearbetet ska återinföras för styrelsen i Grävfonden. Dessa togs bort vid tidigare årsmöte – fram till dess fick alltså styrelsen ersättning mot kvittoredovisning. Det gällde självklart också reseersättning för styrelseledamöter boende utanför region Stockholm. Vi föreslår ingen exakt summa utan snarast en totalsumma på 22 000 kronor för utomstående bokförare att upprätta bokslut, för resor för de som inte bor i region Stockholm samt enkel förtäring i vid styrelsemöten.

För Grävfondens styrelse

Kerstin Brunnberg

Stockholm den 21 februari 2023.

Yrkande FGJ:s styrelse:

FGJ:s styrelse vill till att börja med uttrycka sin uppskattning av allt det ideella arbete Grävfondens styrelse lägger ner. Styrelsen vill också uttrycka sin uppskattning över hur väl Grävfonden utför sitt uppdrag att bidra till utvecklingen av och kompetensutvecklingen inom den undersökande journalistiken. Grävfondens stipendier utgör dessutom ett utomordentligt bidrag till allt som är att räkna som medlemsnytta med att vara medlem i FGJ.

Med detta sagt, så anser FGJ:s styrelse att Grävfonden är en självständig del inom FGJ:s verksamhet och att det är rimligt att Grävfonden bär sina egna administrativa kostnader, vilket inkluderar måltidsersättningar, resor för styrelseledamöter och kostnader för bokföring. Styrelsen anser inte att dessa, i sammanhanget små, kostnader riskerar att inverka menligt på Grävfondens anseende.

Styrelsen föreslår mot bakgrund av ovanstående att årsmötet **avslår Kerstin Brunnborgs/ Grävfondens motion om måltidsersättning mm.**

Ulla Sättereie
Åsa Larsson
Lena Pettersson
Jessica Ziegerer
Anna Tiberg
Jani Pirttialo Sallinen
Annelie Megner Arn
Johan Lindahl
Rolf Lunneborg

Bilaga 6

Förslag till budget 2023

	Utfall 2022	Budget 2023
INTÄKTER		
Kursintäkter	165000	130000
Gräv	500000	550000
Medlemsavgifter	477609	510 000
Stödmedlemmar	225000	260000
Prenumeration/försäljning Scoopo	32950	33000
Guldspadeintäkter	93878	95000
Bidrag Kulturrådet	275000	275000
Projekt	90000	
SUMMA INTÄKTER	1859437	1853000
KOSTNADER		
Personal:	-910923	-918300
Scoop:	-288842	-260000
webb utveckling och underhåll	-130286	-80000
Projekt	0	0
Hyra kontor Stockholm	-96528	-97000
Kurser	-44495	-45000
Förvaltning (resor, guldspadar, bokföring m m)	-452412	-452700
Summa utgifter	-1923486	-1853000
Resultat	-64049	0

Bilaga 7

Förslag till medlemsavgifter 2024:

Styrelsen föreslår att årsmötet:

- 1) fastställer oförändrade medlemsavgifter i FGJ enligt följande för år 2024:
 - a) Medlem 1 år: 520 kr
 - b) Medlem utland 1 år: 570 kr
 - c) Studerande: 220 kr
 - d) Medlem 2 år: 900 kr
 - e) Medlem 3 år: 1250 kr

Överväganden

Medlemsavgifterna höjdes inför 2023. Styrelsen föreslår att avgifterna ligger kvar på samma nivå ett år till, inte minst med tanke på att styrelsen i sitt förslag till verksamhetsplan för 2023 föreslår att vi ska försöka värva fler nya medlemmar.

Arvoden för förtroendevalda 2023

Förslag

Styrelsen föreslår att årsmötet:

- Bifaller styrelsens förslag om arvoden för förtroendevalda 2022

Sammanfattning

FGJ:s styrelse föreslår följande arvoden för verksamhetsåret 2022

Part	Förslag till arvode 2023	Arvode 2022	Förändring
FGJ ordförande	12 dagar á 1700 kr	12 dagar á 1700 kr	0 kr/%
FGJ kassör	12 dagar á 1700 kr	12 dagar á 1700 kr	0 kr/%
FGJ övr förtroendevalda	-	-	Ingen förändring
Grävfondens styrels	-	-	Ingen förändring

*alla siffror i tabellen är exklusive sociala kostnader.

Bakgrund

Sedan 2020 har FGJ:s årsmöte enligt stadgarna att besluta om arvoden för styrelseledamöter. Sedan ett större antal år erhåller föreningens ordförande och kassör en mindre ersättning för det arbete de lägger ner för föreningen. Inga andra arvoden för förtroendevalda utgår idag.

Under 2017 bildades också stiftelsen Grävfonden. Av deras stadgar framgår att det är FGJ:s medlemmar som har att besluta om arvoden för förtroendevalda i Grävfonden.

Överväganden

FGJ har sedan starten varit en ideell förening, och den största delen av arbetet med föreningen har, vid sidan av kansliet, skett med hjälp av ideella krafter. Några undantag finns. Grävgeneraler som behövt ta ledigt från sitt arbete för föreningens skull är ett sådant exempel. En mindre ersättning för ordförande och kassör för det merarbete deras respektive roller innebär är ett annat.

Samtidigt har mediebranschen genomgått stora förändringar de senaste åren, och det är idag inte självklart att arbetsgivarna till våra förtroendevalda låter deras anställda arbeta med FGJ-frågor på arbetstid.

FGJ som förening har också växt på många sätt. Fler medlemmar, en bredare verksamhet, och större ekonomi innebär att kraven på förtroendevalda i föreningen ökar.

Om verksamheten ska fortsätta växa framöver behöver FGJ fundera över om antingen kansliet ska växa, eller om styrelsen ska erhålla ersättning för arbetet man lägger ner i föreningen.

Trots detta anser styrelsen att föreningen i nuläget fortsatt ska vara i huvudsak ideell. Denna bedömning görs framförallt med tanke på föreningens blygsamma omsättning och den begränsning som uppdraget då har.

Arvode till förtroendevalda

Idag har förtroendevalda inget arvode. Ersättning för resor, utlägg, kurser och förlorad arbetsinkomst m.m. kan dock förekomma. Styrelsen ser inga skäl att förändra arvodet.

Styrelsen föreslår att årsmötet beslutar att inget arvode utgår för förtroendevalda i FGJ 2023.

Arvode till ordförande och kassör

Sedan 2019 erhåller FGJ:s ordförande och kassör ett årligt arvode för 12 dagar á 1 700 kronor exkl. sociala kostnader. Även ersättning för resor, utlägg, kurser, och förlorad arbetsinkomst m.m. kan förekomma.

Styrelsen ser inga skäl att förändra arvodet för 2022 eller upplägget för detsamma. På sikt bör föreningen hitta sätt att låta arvodet följa kostnadsutvecklingen i samhället i övrigt, exempelvis genom beslut om arvode i enlighet med prisbasbelopp eller liknande.

Styrelsen föreslår att årsmötet beslutar bestämma arvodet under 2023 till ordförande och kassör för FGJ till 12 dagar á 1 700 kronor var exkl. sociala kostnader.

Arvode till förtroendevalda i Grävfonden

Under slutet av 2017 bildades stiftelsen Grävfonden som är en egen juridisk person vid sidan av FGJ:s verksamhet. Det är FGJ som föreslår styrelseledamöter till Grävfonden, och i enlighet med Grävfondens stadgar är det också FGJ som kan bestämma huruvida Grävfondens förtroendevalda ska erhålla något arvode.

Grävfondens ordförande Kerstin Brunnberg meddelade under 2017 att tanken med Grävfonden varit att dess ledamöter ska arbeta ideellt utan arvode.

Styrelsen föreslår att årsmötet beslutar att inget arvode utgår för förtroendevalda i Grävfonden 2023.

Bilaga 9

Valberedningens förslag till förtroendevalda i Föreningen Grävande journalister och Grävfonden

FGJ:s STYRELSE

Ordförande

Ulla Säterie	JMG, Göteborgs universitet	Göteborg	OMVAL
--------------	----------------------------	----------	-------

Kassör

Lena Pettersson	SR Kronoberg	Växjö	OMVAL
-----------------	--------------	-------	-------

Ledamöter

Jessica Ziegerer	HD/Sydsvenskan	Malmö	OMVAL
------------------	----------------	-------	-------

Anna Tiberg	SvD	Stockholm	OMVAL
-------------	-----	-----------	-------

Åsa Larsson	Källkritikbyrå	Stockholm	OMVAL
-------------	----------------	-----------	-------

Anneli Megner Arn	TV4 Nyheterna	Stockholm	OMVAL
-------------------	---------------	-----------	-------

Johan Lundahl	SVT Dalarna	Falun	OMVAL
---------------	-------------	-------	-------

Rolf Lunneborg	Sundsvalls Tidning	Sundsvall	OMVAL
----------------	--------------------	-----------	-------

Tobias Andersson Åkerblom	Göteborgs-Posten	Göteborg	NYVAL
---------------------------	------------------	----------	-------

Suppleant

Nikolai Atefie	Frilans	Karlstad	NYVAL
----------------	---------	----------	-------

Avgår

Jani Pirttisalo Sallinen	SvD	Stockholm	
--------------------------	-----	-----------	--

Rufus O Jägemar	SVT	Stockholm	
-----------------	-----	-----------	--

REVISORER

Ordinarie

Malin Crona	SVT	Stockholm	OMVAL
-------------	-----	-----------	-------

Jill Eriksson	Frilans	Stockholm	OMVAL
---------------	---------	-----------	-------

Suppleant

Johan Lindén	SVT	Stockholm	OMVAL
--------------	-----	-----------	-------

GULDSPADEJURY

Sammanställande

Kicki Hultin	Frilans	Göteborg	OMVAL
--------------	---------	----------	-------

Johan Åsard	Frilans	Stockholm	OMVAL
-------------	---------	-----------	-------

Berit Önell	Frilans	Hässleholm	OMVAL
-------------	---------	------------	-------

Lena Kvist	Borås Tidning	Göteborg	OMVAL
------------	---------------	----------	-------

Marcus Melinder	SVT	Nordingrå	OMVAL
-----------------	-----	-----------	-------

Hector BarajasBarometern		Kalmar	OMVAL
--------------------------	--	--------	-------

Ulf Johansson	Frilans	Göteborg	OMVAL
---------------	---------	----------	-------

Sandra Foresti	JMG	Göteborg	OMVAL
----------------	-----	----------	-------

Åsa Nicander	Frilans	Malmö	NYVAL
--------------	---------	-------	-------

Avgår

Peter Jonriksson	Miun	Sundsvall	
------------------	------	-----------	--

GRÄVFONDEN

Ordförande

Kerstin Brunnberg Frilans Stockholm OMVAL 2023-2025

Suppleant

Ulla Sättereie

Ledamot

Erik Palm JMK, Stockholms universitet Stockholm OMVAL 2023-2025

Suppleant

Emanuel Sidea DI Stockholm OMVAL 2023-2025

Ledamot

Robert Olsson Medier&Demokrati Göteborg NYVAL 2023-2025

Suppleant

Martin Schori Aftonbladet Stockholm NYVAL 2023-2025

VALDA 2022-2024 (ej uppe för omröstning)

Ledamot

Cecilia Zadig

Suppleant

Anna Lindmarker

Ledamot

Torbjörn von Krogh

Suppleant

Kalle Jungkvist

Avgår

Fouad Youcefi SVT Washington DC

Ingrid Carlberg Frilans Stockholm

VALBEREDNING

Valberedningen står till förfogande även nästa år om årsmötet så önskar.

Sammanställande

Carolina Jemsby TV4 Stockholm

Ledamöter

Nils Hanson Frilans Stockholm

Jonas Alsgren TV4 Stockholm

Suppleant

Emma Johansson Sydsvenskan/HD Malmö